

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้ให้ข้อมูลเจาะลึกด้านอาชีพการทำสวนทุเรียน

ข้อมูลส่วนตัว โดยสังเขป	การรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการประกอบอาชีพ	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปให้แก่ผู้อื่น
ตำบลไทรมา อำเภอเมือง		
<p>1. นายผัน แจ่มสอน อายุ 64 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เคยได้รับรางวัลมังคุดชนะเลิศอันดับ 2 และทุเรียนได้รับรางวัลชมเชยเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2528-2529 และได้มีโอกาสนำมังคุดในสวนเข้าไปถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี</p>	<p>1. <u>วิธีการรับการเรียนรู้</u> นายผันเรียนรู้การทำสวนทุเรียน โดยการออกไปช่วยพ่อแม่ ทำสวนตั้งแต่ยังเป็นเด็ก เดินดูพ่อแม่ทำสวนทุเรียนตั้งแต่อายุ 6 ปี พ่อแม่ให้ช่วยหยิบจับ ทำให้ดูแล้วให้ลองทำเอง เคยไปดูงานที่จังหวัดจันทบุรี โดยมีเจ้าหน้าที่เกษตรพาไป คิดว่ามีประโยชน์และจะนำมาทดลองทำดูเมื่อจะปลูกทุเรียนต้นใหม่ โดยจะทำทุเรียนให้ต้นเตี้ยลงด้วยการตัดยอด และโน้มกิ่งให้แผ่ลง จะได้ตัดง่ายและใส่ปุ๋ยหมักชีวภาพได้ง่าย</p> <p>2. <u>ผลที่ได้จากการเรียนรู้</u> อายุ 12 ปี ช่วยพ่อแม่ รดน้ำและปลูกทุเรียนได้เอง ได้เรียนรู้จน พ่อ แม่ คิดว่าทำได้แล้วจึงปล่อยให้ทำสวนเอง และเป็นเจ้าของสวนเต็มตัวเมื่ออายุ 30 ปี นายผันได้เรียนรู้มาว่าการปลูกทุเรียนนั้น จะต้องปลูกต้นทองหลางด้วย เพื่อให้ใบทองหลางหล่นลงไปในห้องรอง ประมาณ 1 ปี จะเนาเปื้อยช่วยให้ดินในห้องรองกลายเป็นเลนเป็นปุ๋ยสำหรับทุเรียน นอกจากนี้ยังเป็นร่วมเงาให้ต้นทุเรียนเล็ก</p> <p>3. <u>ภูมิปัญญาและปัจจัยที่ทำให้เกิดภูมิปัญญา</u> จากการเรียนรู้ที่ได้จากบรรพบุรุษ จากประสบการณ์ตรงในการประกอบอาชีพ และจากการศึกษาดูงานเพิ่มเติม ทำให้นายผันมีภูมิปัญญาด้านการปลูกทุเรียนคือ เมื่อจะปลูกทุเรียนต้องตายหญ้า ยกโคก โดยมีความกว้างประมาณ 1 เมตร สูง 50 เซนติเมตร ตากโคกให้ดินแห้งสัก 10 วัน แล้วขุดกลางโคกหาดินเลนใส่กลางโคก</p>	<p>1. <u>บุคคลที่ได้รับการถ่ายทอด</u> นายผันถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูก ซึ่งเป็นคนในครอบครัวและหลานชายอายุ 8 ขวบ ให้รู้จักวิธีการทำสวน โดยการพาไปช่วยรดน้ำและพาไปเดินในสวนบ่อยๆ และสอนลูกหลานว่าให้ทำสวนทุเรียนต่อจะยกมรดกให้แต่ไม่ให้ขาย ถ้าจะขายก็ต้องซื้อที่ดินใหม่เพื่อทำสวนทุเรียนต่อไป สอนคนนอกครอบครัว เช่น ลูกของพี่สาว หรือเพื่อนบ้านที่ทำสวนด้วยกัน บางครั้งเมื่อเห็นว่าแนะนำใครไปแล้วจะช่วยให้การทำสวนของเขาดีขึ้นก็ไปสอน ไปแนะนำ โดยที่เขาไม่ได้ถาม และถ้ามีใครมาถามก็บอกให้ สอนให้ โดยมูลเหตุจูงใจที่สอนให้คนอื่นเพราะมีเหตุผล 2-3 อย่าง คือ ทุเรียนเขาจะได้มีผลดี เราจะได้มีเพื่อน และถ้ามีปัญหาจะได้ช่วยกันแก้ไข</p> <p>2. <u>วิธีการถ่ายทอด</u> นายผันถ่ายทอดความรู้ โดยการบอก ทำให้ดู ให้มาดูที่สวนเมื่อสอนหรือบอกไปแล้วก็จะตามไปดูว่าเขาทำได้หรือไม่</p>

ข้อมูลส่วนตัว โดยสังเขป	การรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการประกอบอาชีพ	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปให้แก่ผู้อื่น
	<p>จึงนำกิ่งทุเรียนลงปลูก ขุดดินรกรอบต้นทุเรียนเพื่อกันไม่ให้รากต้นไม้อื่นเข้ามา เมื่อกิ่งที่ปลูกออกรากโดยรอบแล้วต้องหมั่นเอาดินโปะ เพื่อมิให้รากโผล่ และต้องใช้ไม้ปักกับปลูกต้นกล้วย ต้นหมากไว้รอบทั่ว 4 ด้าน เพื่อมิให้ต้นทุเรียนเอน ต้องหมั่นสาเดเลนจากร่องสวนขึ้นโคกต้นทุเรียนทุก 1 หรือ 2 ปี นอกจากนี้นายผันเมื่อจะปลูกทุเรียนต้นใหม่ ได้ทดลองทำให้ต้นเตี้ยลง ด้วยการตัดยอดและโน้มกิ่งให้แผ่ลงเพื่อจะได้ดูแลตัดผล และใส่ปุ๋ยหมักชีวภาพได้ง่ายขึ้น และจากความรู้ที่ได้มาจากเกษตรจังหวัดเรื่องการทำปุ๋ยชีวภาพ นายผันได้ทดลองทำเองโดยมีส่วนผสมดังนี้คือ กากน้ำตาลอ้อยประมาณ 7-10 กก. มะพร้าวอ่อน 2 ลูก ทั้งน้ำและเนื้อ หัวปลา ไข่ปลา ประมาณ 7-10 กก. เปลือกสับปะรด 2 ข่ง เนื้อขุ่นสับเล็กๆ ประมาณ 7-10 กก. เศษผักที่ทิ้งๆ 1-2 ข่ง (ผักใส่ได้ทุกชนิด) ทุกอย่างสับให้เป็นชิ้นเล็กๆ หมักประมาณ 1-3 เดือน</p>	
<p>2. ร.ต. สมทรง อยู่พล อายุ 70 ปี จบการศึกษาชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3</p>	<p>1. <u>วิธีการรับการเรียนรู้</u> โดยการเดินตามพ่อแม่ไปดูการทำสวนทุเรียนก่อน เพราะอาชีพการทำสวนเป็นอาชีพของบรรพบุรุษ จึงมีโอกาสได้ออกไปเห็นไปช่วยตั้งแต่ยังเป็นเด็ก พ่อแม่ให้ช่วยหยิบจับ ทำให้ดู แล้วให้ลองทำเอง จนคิดว่าทำตัวเองจึงปล่อยให้ทำเอง</p> <p>เคยไปดูการทำสวนทุเรียนที่จังหวัดระยอง แต่ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากวิธีการปลูกและสภาพภูมิอากาศต่างกัน</p> <p>2. <u>ผลที่ได้จากการเรียนรู้</u> เรียนรู้และทำสวนได้เองตอนประมาณ อายุ 12 ปี</p> <p>3. <u>ภูมิปัญญาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดภูมิปัญญา</u> เป็นการทำสวนที่ทำต่อบรรพบุรุษโดยไม่ได้คิดอะไรมากออกไป จึงไม่มีภูมิปัญญาพิเศษ</p>	<p>1. บุคคลที่ได้รับการถ่ายทอด ไม่ได้ถ่ายทอดให้คนในครอบครัว และคนนอกครอบครัว เนื่องจากลูกชาย 3 คน เรียนจบปริญญาตรีและมีงานทำกันแล้วทุกคน</p> <p>2. <u>วิธีการถ่ายทอด</u> -</p>

ข้อมูลส่วนตัว โดยสังเขป	การรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการประกอบอาชีพ	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปให้แก่ผู้อื่น
<p>3. ร.ต.อ. สมจิตต์ กลินสายหยุด อายุ 74 ปี จบ การศึกษาชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 (อบรมเพิ่ม คุณวุฒิ ตำรวจ) อาชีพรับ ราชการตำรวจ</p>	<p>1. <u>วิธีการรับการเรียนรู้</u> เรียนรู้วิธีการทำสวนทุเรียน เมื่อย้ายมาอยู่ใน ครอบครัวของภรรยา ได้เรียนรู้จากผู้ที่นับถือกันว่าเป็น “อา” สอนให้ตั้งแต่ตอนที่สนใจปลูกทุเรียน เพราะเดิม เป็นคนจังหวัดปทุมธานี และได้ย้ายมาอยู่กับครอบครัว ของภรรยาที่จังหวัดนนทบุรี วิธีการเรียนรู้โดยการลงมือ ทำไปด้วยกัน การสังเกตผู้สอนจะให้คำแนะนำเมื่อตนถาม 2. <u>ผลที่ได้จากการเรียนรู้</u> สามารถประกอบอาชีพทุเรียนเป็นงานรองจากอาชีพ รับราชการ โดยมีภรรยาและลูกช่วยกันทำสวน 3. <u>ภูมิปัญญาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดภูมิปัญญา</u> เป็นการทำสวนที่ทำตามที่ได้รับคำแนะนำมาเท่านั้น ไม่ได้คิดอะไรที่ต่างออกไป จึงไม่มีภูมิปัญญาพิเศษ</p>	<p>1. <u>บุคคลที่ได้รับการถ่ายทอด</u> มีลูกชาย 1 คน ที่ช่วยทำสวน ทุเรียน สอนให้คนนอกครอบครัวบ้างถ้ามี คนมาถามแต่ไม่ได้สอนอย่างจริงจัง 2. <u>วิธีการถ่ายทอด</u> บอกให้ถ้ามีใครมาถาม</p>
<p>4. น.ส. จินดา ชาติมูล อายุ 54 ปี จบ การศึกษาชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4</p>	<p>1. <u>วิธีการรับการเรียนรู้</u> โดยการเดินตามพ่อแม่ไปสวน เพราะอาชีพการทำ สวน เป็นอาชีพของบรรพบุรุษ จึงมีโอกาสได้ออกไปเห็น ไปช่วยตั้งแต่ยังเป็นเด็ก พ่อแม่ให้ช่วยหยิบจับ ทำให้ดู แล้วให้ลองทำเอง จนคิดว่าทำได้เองจึงปล่อยให้ทำเอง 2. <u>ผลที่ได้จากการเรียนรู้</u> สามารถทำสวนได้เองเมื่ออายุ 12-13 ปี 3. <u>ภูมิปัญญาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดภูมิปัญญา</u> เป็นการทำสวนที่ทำตามบรรพบุรุษ ไม่ได้คิดอะไรที่ต่าง ออกไป จึงไม่มีภูมิปัญญาพิเศษ</p>	<p>1. <u>บุคคลที่ได้รับการถ่ายทอด</u>ไม่ เคยถ่ายทอดให้ใคร เพราะทำเอง พอเลี้ยงชีพเท่านั้น 2. <u>วิธีการถ่ายทอด</u> -</p>
<p>5. นางลีนจี่ คงคำ อายุ 69 ปี จบ การศึกษาชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 สิ่งที่ภูมิใจพิเศษคือมี คนซื้อทุเรียนในสวน ไปถวายสมเด็จพระ เทพรัตนราช</p>	<p>1. <u>วิธีการรับการเรียนรู้</u> เรียนรู้โดยการออกมาทำสวนทุเรียนกับพ่อแม่ตั้งแต่ อายุ 11 ปี เพราะอาชีพการทำสวน เป็นอาชีพของ บรรพบุรุษ จึงมีโอกาสได้ออกไปเห็นไปช่วยตั้งแต่ยังเป็น เด็ก พ่อ แม่ ทำให้ดู พูดให้ฟัง ทำไปด้วยกัน ทุก ๆ วันจน โต ทำตามมาเรื่อย ๆ ไม่ได้สนใจซักถามเพิ่มเติม จนเมื่อ แต่งงานแยกเรือน อายุประมาณ 20 ปี จึงสงสัยว่า “ทำไมต้องทำ” ให้ช่วยหยิบจับ ทำให้ดู แล้วให้ลองทำ</p>	<p>1. <u>บุคคลที่ได้รับการถ่ายทอด</u> ไม่ได้สอนคนในครอบครัว เนื่องจากลูกมีงานทำแล้ว และไม่ ชอบทำสวน เคยแนะนำคนอื่นบ้างแต่ไม่ จริงจัง 2. <u>วิธีการถ่ายทอด</u> -</p>

ข้อมูลส่วนตัว โดยสังเขป	การรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการประกอบอาชีพ	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปให้แก่ผู้อื่น
<p>สุดาฯ สยามบรมราช กุมารี</p>	<p>เอง จนคิดว่าทำได้เองจึงปล่อยให้ทำเองเคยไปดูวิธีการทำ สวนทุเรียนที่ จังหวัดจันทบุรี</p> <p>2. <u>ผลที่ได้จากการเรียนรู้</u> สามารถทำสวนได้เองเมื่ออายุประมาณ 15-16 ปี สมัยก่อน การปลูกทุเรียนจะต้องดูทิศทางของลม คือจะ นิยมปลูกหันหน้าไปทางทิศตะวันออก รากทุเรียนจะยึด ติดมาทางทิศตะวันตก เพราะลมมรสุมจะพัดผ่านมาจาก ทิศตะวันตกเฉียงใต้ เมื่อลมพัดมารากทุเรียนจะยึดดินไว้ ไม่ให้ล้ม แต่ปัจจุบันนี้ปลูกได้รอบทิศ เพราะลมจะพัดมา ทุกด้าน</p> <p>3. <u>ภูมิปัญญาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดภูมิปัญญา</u> นางจินดาปลูกต้นทองหลาง เพื่อให้ใบทองหลางหล่น ลงไป ใน ท้องร่อง เมื่อเน่าเปื่อยจะช่วยให้ดินในท้องร่อง กลายเป็นเลนเป็นปุ๋ยสำหรับทุเรียน การปลูกทุเรียน นอกจากจะยกโคก และปลูกต้นทองหลางเพื่อใช้ใบเป็น ปุ๋ยแล้ว ยังได้ลองปลูกทุเรียนบนตอต้นทองหลาง เรียกว่า"การสวมตอ" เพราะตอต้นทองหลางทำหน้าที่ เหมือนเสาเข็มช่วยนำทางให้รากทุเรียนตรงลงไปดินที่ ยกโคกไว้เหมือนเป็นรากแก้ว ถ้าปลูกรอดแล้วประมาณ 2-3 ปี ผ่านไป ตอทองหลางจะผุเปื่อยไปเป็นทางนำทาง อากาศ ให้รากทุเรียน ต้นจะแข็งแรงได้ผลดี</p>	
<p>6. นายศิริ ศาสตร์มูล อายุ 67 ปี จบ การศึกษาชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ภูมิลำเนาเดิมอยู่ สมุทรปราการ มี อาชีพทำนา</p>	<p>1. <u>วิธีการรับการเรียนรู้</u> ได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากแม่ จากการ สังเกตด้วยตนเอง วิธีการเรียนรู้ที่ใช้คือ ใช้วิธีครูพักลักจำ โดยการแอบไปดูวิธีการทำจากสวนอื่น ไม่ชอบถามใคร เพราะกลัว"เสียฟอร์ม" จึงใช้วิธีการแอบดู มาทำเอง ใช้ วิธีการลองผิดลองถูก บางครั้งอยากรู้ต้องใช้กลยุทธ์ต่างๆ ในการถ่ายทอดจากผู้อื่น เช่น ชวนเพื่อนไปทานเหล้า เพื่อหวังจะได้ข้อมูล เคยไปดูการทำสวนทุเรียนที่จันทบุรี</p> <p>2. <u>ผลที่ได้จากการเรียนรู้</u> สามารถทำสวนได้เองตั้งแต่อายุประมาณ 14-16 ปี</p>	<p>1. บุคคลที่ได้รับการถ่ายทอด ไม่ได้สอนให้คนในครอบครัว เพราะไม่มีบุตร ได้ถ่ายทอดความรู้ ให้กับนักเรียน นักศึกษา อาจารย์ จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นักข่าว มีสื่อมวลชนมาสัมภาษณ์ ทำรายการ เช่น หนังสือพิมพ์ คมชัด ลึก โทรทัศน์ช่อง 7 และ ITV เพิ่งมี ความคิดว่าจะสอนคนนอก</p>

ข้อมูลส่วนตัว โดยสังเขป	การรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการประกอบอาชีพ	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปให้แก่ผู้อื่น
	<p>และเหตุที่อยากทำสวนทุเรียน เพราะเนื่องจากเห็นว่า ทุเรียนนนท์มีชื่อเสียง ได้ราคาดี จึงอยากมีรายได้ ได้นำความรู้หรือข้อคิดที่ได้มาปรับปรุงงาน โดยนำมาทดลองทำในสวนของตนเอง</p> <p>3. ภูมิปัญญาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดภูมิปัญญา</p> <p>จากการสังเกตและประสบการณ์ตรงจากการประกอบอาชีพทำให้สงสัยเกิดภูมิปัญญาว่า วิธีการรดน้ำจะต้องรดในขณะที่ทุเรียนออกดอกตรงกับช่วงที่ออกผลแล้ว น้ำในท้องร่องต้องมีความพอดี เพราะน้ำมากเกินไป จะทำให้รากและเป็นไส้ซึม ใช้การสังเกตโดยหักก้านทุเรียน ถ้าก้านยังชุ่มน้ำ ต้องลดปริมาณน้ำลง แต่ถ้าก้านแห้งต้องเพิ่มน้ำ ถ้าดอกที่ออกบานแล้วต้องเลิกรดน้ำ เพราะจะทำให้ดอกร่วง ไม่ติดลูก ถ้าไส้ซึมต้องปล่อยน้ำออกจากท้องร่อง การรดน้ำจะต้องใช้แครงรดเท่านั้น ถ้าใช้เครื่องรดความแรงจะทำให้ดินกระจาย</p> <p>วิธีการคัดผลที่จะตัดและขาย ใช้วิธีปีนขึ้นต้นดูผล โดยสังเกตที่ร่องพูจะชัด ชั่วลายเป็นสีน้ำตาลดำ หนามแห้ง</p>	<p>ครอบครัวเมื่อประมาณ 4 – 5 ปีมานี้ เพราะกลัวว่าอาชีพทำสวนทุเรียนจะหมดไป เมื่อมีใครมาถาม ก็จะทำให้ความรู้ไป</p> <p>2. วิธีการถ่ายทอด</p> <p>ถ่ายทอดให้ผู้อื่นโดยการให้เป็นแหล่งศึกษาดูงาน พุดให้ฟัง พาเดินดู และทำให้ดู สาธิต ลงมือปฏิบัติ นอกจากนี้ยังมีความคิดว่า ถ้าทุกคนช่วยกันปลูกทุเรียนบ้านละต้นคิดว่าทุเรียนจังหวัดนนทบุรีจะอยู่ได้อีก 30-40 ปี</p> <p>นายศิริ เป็นผู้นำประชาคม ทำกิจกรรมให้กับหน่วยงานราชการหลายอย่าง เช่น เป็นนักพัฒนาชุมชน เป็นวิทยากรและเป็นผู้นำกลุ่มอนุรักษ์สวนทุเรียน</p>
<p>ต. บางรักน้อย อำเภอเมือง</p>		
<p>7. นางไสว ทัศนียเวช อายุ 65 ปี จบ การศึกษาชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 และจบชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จากการศึกษานอก โรงเรียน เคยได้รับโล่ จากการนำทุเรียนไป ประกวด และรางวัล</p>	<p>1. วิธีการรับการเรียนรู้</p> <p>ได้เรียนรู้การทำสวนทุเรียนมาจากพ่อแม่ซึ่งเรียนรู้มาจากปู่ย่า ตายาย ซึ่งมีอาชีพทำสวนทุเรียน และเพื่อนบ้าน ตั้งแต่อายุ 11-12 ปี โดยพ่อให้ช่วยรดน้ำในสวน โดยใช้แครงเล็กๆที่พ่อทำขึ้นให้ใช้เหมาะแก่แรงของเด็กผู้หญิงในขณะนั้น และใช้ไม้แวงโค่นต้นให้ตักดินในร่องมาพอกโคนต้น เรียนรู้โดยวิธีต้องพรวน ปรวาสอน เมื่อจะเข้านอนจนหลับไปทุกคืน ยังไม่มีการจดบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้มาเรื่องการปลูกทุเรียน เพียงแต่มีความคิดว่าจะจดบันทึกไว้ ลูกๆ ก็บอกให้แม่จด แต่นางไสวมีการจดบันทึกทุเรียนในสวนไว้โดยทำเป็นตารางไว้ว่า ทุเรียนจะ</p>	<p>1. บุคคลที่ได้รับการถ่ายทอด</p> <p>นางไสวได้ถ่ายทอดความรู้ให้ลูก ๆ บ้างไม่มากนักเพราะลูกมีงานทำกันหมดแล้ว นอกนั้นก็สอนคนนอกครอบครัว คือ สอนลูกจ้างที่มาทำสวน และนำความรู้ไปแลกเปลี่ยนให้กับกำนันที่ศรีสะเกษ เคยสอนกำนันที่ศรีสะเกษในการทำสวนทุเรียน</p> <p>เคยแนะนำนักศึกษาปริญญาโทที่กำลังทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับ</p>

ข้อมูลส่วนตัว โดยสังเขป	การรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการประกอบอาชีพ	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปให้แก่ผู้อื่น
<p>อื่นๆ ที่ได้รับคือ ครอบครัวดีเด่น และ แกนนำกลุ่มสตรี</p>	<p>ออกดอกในช่วงเดือนใด จะติดผลและตัดขายได้เมื่อใด เคยไปดูงานที่จังหวัดบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ เคยรับการ อบรมจากหน่วยงาน แต่ถ้าไม่ได้ไปอบรมก็จะถามผู้ที่ได้ ไปอบรมมาว่าเป็นอย่างไร ชอบอ่านหนังสือ ฟังวิทยุ ดู โทรทัศน์ แล้วนำวิธีการ ที่ได้เรียนรู้มาเป็นของตนเอง</p> <p>2. ผลที่ได้จากการเรียนรู้</p> <p>ปลูกทุเรียนตามแบบที่เคยเรียนรู้จากบรรพบุรุษ และ เมื่อไปดูงานประเทศจีนมองลงมาจากเครื่องบินเห็นแปลง เกษตรของชาวจีนมีพลาสติกคลุม ได้นำไปประยุกต์ใช้ใน การปลูกทุเรียนที่ปลูกใหม่ โดยการนำถุงพลาสติกมาคลุม ต้นทุเรียนที่ปลูกใหม่ซึ่งทำให้ไอของน้ำในถุงพลาสติกช่วย ทำให้ต้นอ่อนมีความชุ่มชื้นอยู่ได้นาน โดยไม่ต้องรดน้ำ เป็นอาทิตย์ๆ ถ้าฝนตกจึงจะเอาพลาสติกออก จึงนำมา ทำในสวนของตนเองซึ่งก็ได้ผลดี</p> <p>3. ภูมิปัญญาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดภูมิปัญญา</p> <p>จากการเรียนรู้ ประสบการณ์ตรงจากการประกอบ อาชีพ และการศึกษาดูงาน ได้นำความรู้มาทดลองทำสิ่ง ที่บรรพบุรุษยังไม่เคยได้ทำด้วย นอกจากนี้ได้ทดลองปลูก ทุเรียนพันธุ์แฟนซี 1 ต้น มี 2 พันธุ์ คือ ก้านยาวและ หมอนทอง โดยนำกิ่งทั้ง 2 พันธุ์ลงในหลุมเดียวกัน เพราะ ความขี้เกียจยกโคกเนื่องจากเหนื่อยแล้ว พบว่าทำได้ ตอนนี้ต้นโตแล้วก็ได้ผลดีเพราะทุเรียนโตเป็นต้นเดียวกัน แต่มี 2 พันธุ์ ในเรื่องการดูแลรดน้ำได้ถือเป็นเรื่องสำคัญ ของการปลูกทุเรียน การตัดผลที่จะตัด หลังจากออกดอก แล้วก้านยาวจะแก่เร็วกว่าหมอนทอง ถ้าผลก้านยาวหล่น มาจากต้นก่อน 7 วัน แสดงว่าทุเรียนในสวนใกล้จะแก่ตัด ได้แล้ว</p> <p>นางสาวไสวเป็นคนที่มีความคิดในการจัดการสมัยใหม่ ผสมผสานการค้าและการตลาดเข้าด้วยกัน รู้จักการ นำมาประยุกต์และดัดแปลงวิธีการทำสวน และการ ประกอบอาชีพโดยคิดที่จะนำอาหารกล่องมาจัดให้บริการ</p>	<p>เรื่องการทำสวนทุเรียน ซึ่งมีทั้ง ชาวไทย และชาวต่างประเทศ มีนักเรียนจากโรงเรียนอนุราช ประสิทธิ์ และมีนักศึกษาญี่ปุ่นมา ท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีโทรทัศน์ช่อง 9 มาทำรายการ ท่องเที่ยวเชิงการเกษตร เป็นการ เผยแพร่อาชีพการทำสวนทุเรียน และมีโครงการจะทำบ้านพักแบบ Homestay ด้วย</p> <p>2. วิธีการถ่ายทอด</p> <p>นางสาวไสวใช้วิธีการถ่ายทอด โดย อธิบายพูดให้ฟัง พาชมสถานที่ และทำให้อ่านโดยเฉพาะเมื่อสอน ลูกจ้างที่มาทำสวน โดยสอนทุก ขั้นตอน มีการบอกเนื้อหา เช่น ใ ทุเรียนใหม่ หรือปลวกกินโคนต้น ต้องทำอะไร การค้ำกิ่งและต้น ทุเรียนต้องใช้หัวตะเือง (ก้าน ทางมะพร้าว เหล่าทั้งทางเอาหัว ใหญ่ออกทำเป็นง่าม มาค้ำต้น ทุเรียนไว้ไม่ให้ล้ม) สอนให้ดูผล ทุเรียนแก่เป็นอย่างไร</p>

ข้อมูลส่วนตัว โดยสังเขป	การรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการประกอบอาชีพ	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปให้แก่ผู้อื่น
	กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาชมสวน ดังนั้นความคิดในการเป็น “นักจัดการ” กับ “เกษตรกรสวนทุเรียน” จึงผสมผสานให้เกิดแนวความคิดจัดสวนทุเรียนของนางสาวเองเป็นสวน “ทุเรียนประวัติศาสตร์” มีทุเรียนต้นใหญ่ที่สุดปลูกเมื่อปี 2501 มีอายุ 45 ปี และรอดพ้นจากภัยน้ำท่วมเมื่อปี 2538 และปี 2545 ไปได้ สวนของนางสาวได้จัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของจังหวัดนนทบุรี	
<p>8. นายแสวง นาคานาค อายุ 61 ปี จบ การศึกษาชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 ชนะการประกวด ทุเรียนประมาณปี 2531 เคยนำทุเรียน ในสวนถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้รับการคัดเลือกเป็น เกษตรกรเมืองนนท์ คนเก่งเมื่อ ปี 2545</p>	<p>1. วิธีการรับการเรียนรู้ ได้รับการเรียนรู้การทำสวนทุเรียนมาจาก พ่อแม่ และ จากชาวบ้าน เดินตามพ่อไปช่วยรดน้ำ ดายหญ้าตั้งแต่ 8-9 ขวบ และทำเองเมื่ออายุ 12-13 ปี เคยไปทำงานที่ จังหวัดระยอง จันทบุรี นครนายก แล้วนำความรู้มาใช้ โดยการสังเกตของตนเองและแอบดูสวนคนอื่น</p> <p>2. ผลที่ได้จากการเรียนรู้ สนใจที่จะเรียนรู้ในเรื่องการทำสวนทุเรียนก็เพราะว่าไป ขายของกับแม่แล้วแม่ให้เก็บเงินเอง จึงทำให้อยากได้เงิน กอปรกับเป็นนักวางแผนที่ดี รู้จักสังเกตความต้องการของ ตลาด เช่น จะปลูกเฉพาะทุเรียนที่ได้ราคาดี เช่นก้านยาว หมอนทอง ซึ่งเป็นการทำสวนทุเรียนโดยยึดเศรษฐกิจเป็นหลักแต่ก็ไม่ทิ้งอาชีพดั้งเดิม ได้แนวคิดการวางแผน จากการทำสวนของคนชอบเล่นหมากรุก เพราะในขณะที่เล่น หมากรุกยังต้องมีการวางแผนในการเล่นและนำแผนนั้น มาปรับใช้ในอาชีพทำสวนทุเรียนได้</p> <p>3. ภูมิปัญญาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดภูมิปัญญา จากการสังเกตของตนเองพบว่าการปลูกทุเรียนให้ ได้ผลดีโดยไม่ต้องยกโคกต้องขุดบ่อข้างต้นทุเรียนให้ลึก ประมาณ 2-3 คอก กว้าง 3 คอกยิ่งขุดลึกยิ่งดีดินจะ โปร่ง เพื่อให้ใบทองหลางร่วงหล่นลงไปในหลุมจนเกิดการทับถมกันเป็นปุ๋ย เมื่อนำทุเรียนมาปลูกข้างหลุมที่ขุดไว้ ซึ่งก็เสมือนยกโคกปลูก รากทุเรียนจะสามารถดูดปุ๋ยจาก</p>	<p>1. บุคคลที่ได้รับการถ่ายทอด ไม่ได้ถ่ายทอดให้ลูกทำสวน ทุเรียนเนื่องจากลูกๆ มีงานทำแล้ว นายแสวงจึงทำสวนคนเดียว และ เป็นผู้ที่มีการสังเกต และคิดค้น เหตุผลต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาการทำสวนอยู่เสมอแต่ได้ทำสวนทุเรียน เป็น “ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์”</p> <p>2. วิธีการถ่ายทอด มีนักท่องเที่ยวมาเดินชม จะให้ คำอธิบายแก่ผู้ที่สนใจซักถามด้วย ตนเอง</p>

ข้อมูลส่วนตัว โดยสังเขป	การรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการประกอบอาชีพ	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปให้แก่ผู้อื่น
	หลุมขึ้นไปหล่อเลี้ยงลำต้นได้ การค้นพบวิธีนี้ค้นพบมา	
	<p>จากการทำนาที่ต้องขุดบ่อเพื่อเก็บน้ำ จึงนำมาทดลองทำกับสวนทุเรียนบ้างจึงทำให้เกิดผลดี</p> <p>นายแสงเป็นผู้รู้จักการวางแผนที่ดี โดยตั้งแต่เด็กรู้จักสังเกตความต้องการของตลาด เวลานั้นทุเรียนไปขายกับแม่ จึงเป็นแรงบันดาลใจให้ทำอาชีพสวนทุเรียน และคิดค้นหาวิธีทำให้ได้ผลดี</p>	
ตำบลบางกร่าง อำเภอเมือง		
9 นายนวม พลับจ้อย อายุ 69 ปี จบการศึกษาชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 อาชีพเดิมทำนา	<p>1. <u>วิธีการรับการเรียนรู้</u> เรียนรู้วิธีการทำสวนทุเรียนมาจากครอบครัวของภรรยา เพราะเดิมพ่อ แม่ทำนา เมื่อย้ายมาอยู่ในครอบครัวของภรรยาจึงได้เรียนรู้วิธีการทำสวนทุเรียน โดยวิธีการทำไปด้วยกันโดยไม่ได้กำหนดเนื้อหาหรือเป้าหมายใดๆ ไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทำจนเกิดความชำนาญไปเอง</p> <p>2. <u>ผลที่ได้จากการเรียนรู้</u> สามารถทำสวนทุเรียนเป็นรายได้ของครอบครัวได้</p> <p>3. <u>ภูมิปัญญาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดภูมิปัญญา</u> การเลือกกิ่งพันธุ์ปลูกมี 2 แบบ คือ กิ่งกระโดง และกิ่งตะเข็บ กิ่งกระโดงเป็นกิ่งที่ออกมาจากลำต้น กิ่งตะเข็บเป็นกิ่งที่แยกออกมาจากกิ่งกระโดง ในการปลูกทุเรียนใช้กิ่งตะเข็บดีกว่ากิ่งกระโดง</p>	<p>1. <u>บุคคลที่ได้รับการถ่ายทอด</u> ไม่ได้ถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ให้ใครเลย เพราะลูกๆ เรียนจบและมียานทำเป็นของตนเอง จึงไม่มีลูกคนไหนที่จะทำสวน นายนวมบอกว่าตอนลูกเล็กๆ ลูกยังออกไปช่วยบ้าง แต่พอโตแล้วไม่มีใครสนใจ ประกอบกับลูกๆ ไม่ค่อยมีเวลานายนวมบอกว่าลูกๆ รู้ว่าสวนอยู่ไหนแต่ไม่รู้ว่าปลายนสวนอยู่ตรงไหน ซึ่งแสดงว่าลูกไม่เคยออกไปสวนเลย และนายนวมมีความคิดเห็นว่าการขาดอาชีพการทำสวนทุเรียนคงต้องสูญแน่นอน</p> <p>2. <u>วิธีการถ่ายทอด</u> นายนวม ได้จดบันทึกวิธีการปลูกทุเรียน โดยการเขียนเป็นลายมือของตนเอง และอธิบายประกอบขณะสัมภาษณ์ แต่นายนวมไม่เคยสอนใคร แต่ให้คำแนะนำได้</p>

ข้อมูลส่วนตัว โดยสังเขป	การรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการประกอบอาชีพ	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปให้แก่ผู้อื่น
10 นางทองไทย มณีอินทร์ อายุ 62 ปี จบ การศึกษาชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4	<p>1. <u>วิธีการรับการเรียนรู้</u> เรียนรู้วิธีการทำสวนทุเรียนมาจาก พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เมื่อได้รับมรดกที่ดินทำสวนมาแล้วจึงได้ทำสวนมา โดยตลอด และเมื่อสามีตายลงจึงได้ทำสวนคนเดียวมา โดยตลอด</p> <p>2. <u>ผลที่ได้จากการเรียนรู้</u> ทำสวนทุเรียนหารายได้เลี้ยงครอบครัวมาได้โดยตลอด</p> <p>3. <u>ภูมิปัญญาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดภูมิปัญญา</u> เป็นการทำสวนที่ทำตามบรรพบุรุษ ไม่ได้คิดอะไรที่ต่าง ออกไป จึงไม่มีภูมิปัญญาพิเศษ</p>	<p>1. <u>บุคคลที่ได้รับการถ่ายทอด</u> ไม่ได้ถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ ให้ใครเลย เพราะลูกๆ เรียนจบและ มีงานทำเป็นของตนเอง จึงไม่มีลูก คนไหนที่จะทำสวน</p> <p>2. <u>วิธีการถ่ายทอด</u> นางทองไทย เป็นคนพูดน้อย ไม่ ค่อยอธิบาย ได้แต่ลงมือทำสวน ทุเรียนเอง</p>
ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด		
11 นายฉันท์ ทัดซัง อายุ 73 ปี จบ การศึกษาชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4	<p>1. <u>วิธีการรับการเรียนรู้</u> เรียนรู้วิธีการทำสวนทุเรียนโดยการดูจากพ่อแม่ ลอง ผิดลองถูก เพราะพ่อบอกทำผิดไม่เป็นไรลองทำใหม่ได้ และการตั้งข้อสงสัยและทดลองทำ</p> <p>2. <u>ผลที่ได้จากการเรียนรู้</u> ทดลองโดยปลูกต้นทองหลวงเมื่อปี 2527 ใช้กิ่งตอนที่ ลงมือตนเอง เมื่อจะปลูกต้นทุเรียนใหม่ โดยจะ เลือกใช้กิ่งกระโดง เพราะกิ่งกระโดงรากจะแตกรอบขึ้น ง่ายไม่ต้องแต่งกิ่ง โดยใช้เวลาตอน 4 เดือน ถ้าไม่ใช่ฤดู ฝนจะต้องรดน้ำบ่อยๆ ถ้าฤดูฝนรด 3-4 วันครั้ง</p> <p>3. <u>ภูมิปัญญาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดภูมิปัญญา</u> ความมีใจรักและความอดทน ทำให้นายฉันท์เรียนรู้ วิธีการปลูกทุเรียนได้ผลดี จนประสบความสำเร็จในอาชีพ ทุกวันนี้นายฉันท์ยังตอนกิ่งทุเรียนเพื่อใช้ทำพันธุ์ปลูกใหม่ ด้วยตนเอง และยังคงคัดเลือกผลทุเรียนเองด้วย</p>	<p>1. <u>บุคคลที่ได้รับการถ่ายทอด</u> สอนให้ลูกทำสวนทุเรียน และ ปัจจุบันบุตรชายก็ยังประกอบอาชีพ ทำสวนทุเรียน</p> <p>2. <u>วิธีการถ่ายทอด</u> ถ่ายทอดวิธีการทำสวนให้ลูกโดย ชวนลูกไปสวนให้เขาดูและทดลอง ทำลูกจะได้รู้วิธีการทำสวน</p>
12. นายสมชาย ทัดซัง อายุ 44 ปี จบการศึกษาระดับ ปวช. อาชีพเดิม	<p>1. <u>วิธีการรับการเรียนรู้</u> เรียนรู้วิธีการทำสวนทุเรียนจากพ่อ โดยการเดินตาม พ่อไปในสวน สังเกตดูพ่อทำง่างก็ถาม และ เรียนรู้ด้วยการ ค้นพบโดยบังเอิญ นอกจากนี้เคย ไปดูการปลูก</p>	<p>1. <u>บุคคลที่ได้รับการถ่ายทอด</u> ไม่มีลูกคนใดสนใจที่จะสืบต่อ อาชีพนี้ จึงไม่ได้สอนลูก แต่สอนให้ คนนอกครอบครัวโดยการสอน</p>

ข้อมูลส่วนตัว โดยสังเขป	การรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการประกอบอาชีพ	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปให้แก่ผู้อื่น
<p>ทำงานบริษัทไทย อเมริกัน ลงรับสมัคร เลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน ปัจจุบัน เป็นประธาน อ.บ.ต.</p>	<p>ทุเรียนที่จังหวัดชุมพร</p> <p>2. ผลที่ได้จากการเรียนรู้ นายสมชายปลูกทุเรียนอย่างเดียวโดยไม่มีพืชอื่นแซม แม้แต่ต้นทองหลางก็ไม่ปลูก โดยนายสมชายมีความเห็น ว่าไม่จำเป็นต้องปลูกต้นทองหลาง เพราะดินสมบูรณ์แล้ว ใบของทุเรียนเองสามารถร่วงหล่นในเลนเป็นปุ๋ย ธรรมชาติได้ การปลูกต้นทองหลางนั้นปลูกไว้เพื่อป้องกัน แดดให้กับต้นทุเรียนที่ยังเล็ก พอทุเรียนโตก็ตัดทิ้ง การค้นพบวิธีการปลูกทุเรียนทวาย ช่วยสร้างรายได้ เลี้ยงครอบครัวได้เป็นอย่างดี</p> <p>3. ภูมิปัญญาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดภูมิปัญญา ได้รับการถ่ายทอดวิธีการปลูกทุเรียนทวายมาจากพ่อ ซึ่งเป็นการค้นพบโดยบังเอิญ เมื่อปี 2518-2519 โดย หลังจากที่ตัดผลทุเรียนหมดแล้ว ใส่อปุ๋ย สาดเลน โดยไม่ ต้องเปิดน้ำเข้าห้องร่อง บังเอิญปีนั้นทุเรียนออกดอกอีก ครั้งในช่วงเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม นายสมชาย ใส่อปุ๋ยกากถั่วสลับกับปุ๋ยเคมี 16-16 ปี ละครั้ง พอใส่อปุ๋ยเสร็จจะสาดเลนขึ้นโคนต้นปีละครั้ง การดูแลน้ำในห้องร่องให้เหลือพอดีก่อนตัดผลประมาณ 15 วัน จะทำให้ทุเรียนมีเนื้อแน่น ไม่แฉะ</p>	<p>ลูกจ้างที่เป็นญาติกัน</p> <p>2. วิธีการถ่ายทอด ใช้วิธีบอกกล่าวและปฏิบัติให้ดู ด้วยวิธีการเดียวกับที่ได้เรียนรู้จาก พ่อมา</p>
<p>ตำบลบางเลน อำเภอบางใหญ่</p>		
<p>13 นายบุญรอด ผ่องผาด อายุ 75 ปี จบการศึกษาชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4</p>	<p>1. วิธีการรับการเรียนรู้ เรียนรู้วิธีการทำสวนทุเรียนจากครอบครัวของภรรยา บ้านเดิมอยู่ตำบลบางรักใหญ่ อำเภอบางบัวทอง อาชีพ เดิมคือทำนา พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ของนายบุญรอดมี อาชีพทำนา ไม่เคยมีใครทำสวนทุเรียนมาก่อน หลังจาก แต่งงานแล้วได้ย้ายมาอยู่กับภรรยาที่ตำบลบางเลน อำเภอบางใหญ่ เมื่อได้รับที่ดินทำกินหลังแต่งงานแล้ว จึงเริ่มทำสวนทุเรียนเพราะในยุคนั้น ใครๆ ในละแวกนั้นก็ ทำสวนทุเรียนกัน</p>	<p>1. บุคคลที่ได้รับการถ่ายทอด ไม่เคยสอนให้ใครและไม่มีใคร มาให้สอน แม้แต่ลูกก็ไม่ได้สอนให้ เพราะเรียนหนังสือและมีงานทำกัน หมดแล้ว</p> <p>2. วิธีการถ่ายทอด คิดว่าการทำสวนทุเรียนสอนกัน เป็นเรื่องตายตัวไม่ได้ ต้องลงมือทำ และสังเกตเอาเอง</p>

ข้อมูลส่วนตัว โดยสังเขป	การรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการประกอบอาชีพ	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปให้แก่ผู้อื่น
	<p>2. ผลที่ได้จากการเรียนรู้</p> <p>ไม่ได้เรียนรู้มาจากใครโดยตรง เพราะในการทำสวนทุเรียนนั้นไม่มีใครสอนให้เป็นเรื่องเป็นราว แต่ใช้วิธีฟังเขาคุยกัน ไปดูเขาทำบ้างแล้วมาลองทำเอง ผิดบ้างถูกบ้างก็ถือว่าเป็นครู จะใช้วิธีการสังเกตจากสิ่งที่ทำเป็นส่วนใหญ่</p> <p>3. ภูมิปัญญาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดภูมิปัญญา</p> <p>ความยากจนในอดีต ทำให้มีฐานะ ชนชั้น อดทน พยายามเรียนรู้วิธีการสอนจากการลองผิดลองถูก และพบว่าปลูกทุเรียนให้ได้ผลจะปลูกประมาณ 25-30 ต้นไว้ระหว่างต้นปลูกห่าง 8-10 เมตร ถ้าติดลูกมากต้องเด็ดทิ้ง มิฉะนั้นจะแย่งอาหารกัน ผลก็ไม่สมบูรณ์ การปลูกต้นใหม่ต้องทำต้นฤดูฝน ถ้ารากโผล่ต้องเอาดินโปะ การรดน้ำก็บอกไม่ได้ว่ากี่วันครั้ง เพราะบางทีถ้าน้ำมากไปหรือน้อยไปก็ไม่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนออกดอก บางต้นก็ต้องการน้ำ ในขณะที่บางต้นยังไม่ต้องการ ต้องสังเกตดูเอง ชื่อทุเรียน ต้องเรียนรู้ดูเองอยู่ตลอดเวลา แต่ก็อยากให้มีการอนุรักษ์ไว้</p>	
14. พระพิศาลธรรมพาที (พระพยอม กัลยาโณ) เจ้าอาวาสวัดสวนแก้ว	<p>1. วิธีการรับการเรียนรู้</p> <p>ท่านพิศาลธรรมพาทีมีได้ประกอบอาชีพการทำสวนทุเรียนโดยตรง แต่จากการสังเกตและอยู่ในจังหวัดนนทบุรีตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์ให้มีอาชีพการทำสวนทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีต่อไปอย่างยั่งยืน</p> <p>2. 2. ผลที่ได้จากการเรียนรู้</p> <p>จากการสังเกตและตระหนักในความสำคัญของการประกอบอาชีพการทำสวนทุเรียนดังกล่าว ท่านพิศาลธรรมพาทีมีแนวคิดว่าการพัฒนาสวนทุเรียนในเมืองนนทบุรีเพิ่มขนาดความกว้างของร่องสวนให้มากขึ้น ประกอบกับการที่วัดมีผู้นำเศษวัสดุและพืชผักผลไม้ที่สามารถย่อยสลายได้ง่าย ท่านจึงให้นำสิ่งเหล่านี้มาแผ่นดินเพื่อขยายพื้นที่การปลูกต้นไม้ ซึ่งมีทั้งต้นทุเรียนและผลไม้อื่น ๆ</p> <p>วัดสวนแก้วมีประชากรที่อาศัยอยู่ในวัดประมาณ 700</p>	<p>1. บุคคลที่ได้รับการถ่ายทอด</p> <p>ท่านพิศาลธรรมพาทีได้กรุณาเล่าให้คณะผู้วิจัยฟังเกี่ยวกับแนวคิดของท่าน ในขณะที่เดียวกันท่านก็ได้อธิบายแนวคิดเรื่องการขยายพื้นที่การเพิ่มปุ๋ยให้กับหน้าดินและการเพิ่มความสูงของที่ดินให้ สามารถป้องกันน้ำท่วมได้แก่ผู้ทำหน้าที่นี้โดยตรงด้วย</p> <p>2. วิธีการถ่ายทอด</p> <p>ใช้วิธีเล่าอธิบายแนวคิดให้ฟังก่อน จากนั้นจึงพาไปดูของจริงแล้วอธิบายเพิ่มเติม</p>

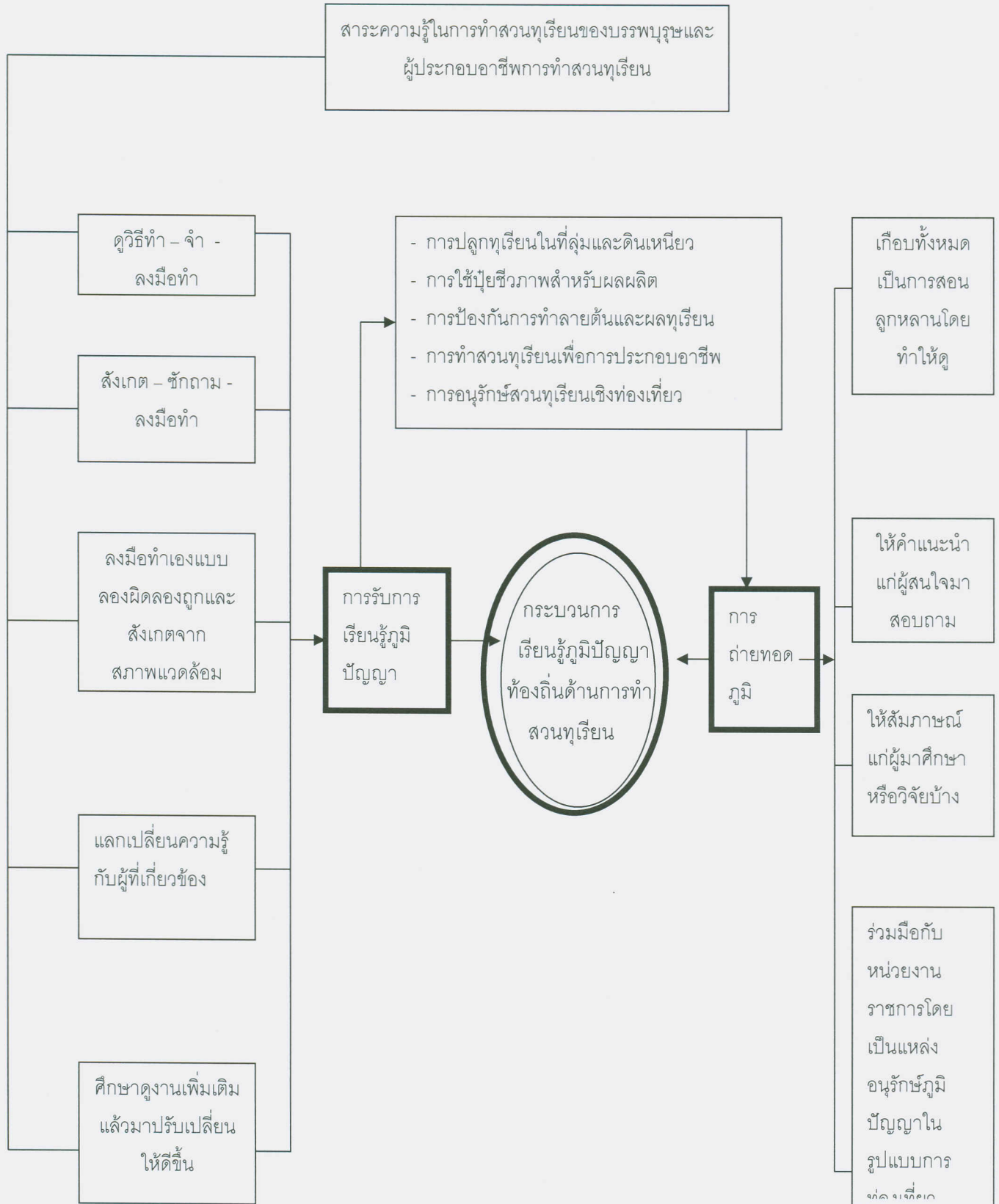
ข้อมูลส่วนตัว โดยสังเขป	การรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการประกอบอาชีพ	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปให้แก่ผู้อื่น
	<p>คน ท่านพิศาลธรรมพาทิได้มีการปลูกพืชในสวนในลักษณะที่เป็นสวนผสม เพื่อให้มีพันธุ์ไม้นานาชนิด หมุนเวียนเป็นพืชเศรษฐกิจ และได้ชื่นชมผลผลิตจากพืชชนิดอื่นในระหว่างที่ทุเรียนยังไม่มีดอกผล</p> <p>3. <u>ภูมิปัญญาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดภูมิปัญญา</u></p> <p>ท่านพิศาลธรรมพาทิที่มีโครงการจะทำสวนอนุรักษ์ ประมาณ 100 ไร่ วิธีการคือควรมีการทำแปลงสาธิตโดยเป็นแปลงทดลอง ใช้กาบมะพร้าว เปลือกอ้อย เปลือกสับปะรด และขยะที่เข้ามาวันละ 15 คันรถ นำขยะที่เป็นกาบมะพร้าวมาโปรยบนดิน ชานอ้อยและเปลือกกล้วยที่เหลือและอะไรที่ย่อยได้สลายได้ จะกระจายไปตามพื้นดิน เพื่อให้เกิดการสลายตามกาลเวลาของวัสดุย่อยสลาย นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มความสูงของที่ดิน สามารถป้องกันน้ำท่วมได้ส่วนหนึ่ง และเป็นการเพิ่มปุ๋ยให้กับหน้าดิน และเพื่อจะได้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้วย และในปัจจุบันนี้ (พ.ศ.2547-2548)ท่านพิศาลธรรมพาทิได้อนุรักษ์ทุเรียนพันธุ์หิวลับแล และหลงลับแล ซึ่งเนื้อไม้รสชาติอร่อย เม็ดลีบ ชนะการประกวดระดับชาติ 2 ปีซ้อน ราคาแพงมาก มีคนพบในหุบเขาที่อุดรดิตถ์ ถ้านำมาปลูกที่เมืองนนท์ไม่แน่ใจว่าจะมีรสชาติเหมือนเดิมหรือไม่ ซึ่งในขณะนี้ในวัดสวนแก้วได้มีการปลูกทุเรียนทั้งหมด 28 สายพันธุ์แล้วจากทุเรียนทั้งหมดที่มี 43 สายพันธุ์</p>	
<p>ตำบลบางขุนทอง อำเภอบางกรวย</p>		
<p>15 จ.ส.อ. สมพงษ์ สกุลดิษฐ์ อายุ 73 ปี จบการศึกษาชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 อาชีพเดิมคือรับ ราชการทหาร</p>	<p>1. <u>วิธีการรับการเรียนรู้</u> เรียนรู้วิธีการทำสวนทุเรียนมาจาก พ่อ แม่ โดยวิธีการสังเกต และวิธีจำ</p> <p>2. <u>ผลที่ได้จากการเรียนรู้</u> จ.ส.อ. สมพงษ์ ลาออกจากราชการเมื่อปี 2506 ได้เงินมาประกอบอาชีพ งานนอกราชการคือการเพาะเห็ดฟางที่</p>	<p>1. <u>บุคคลที่ได้รับการถ่ายทอด</u> ไม่ได้ถ่ายทอดให้กับลูก เพราะลูกเรียนจบมีงานทำ และประกอบอาชีพทำสวนดอกไม้ ไม่มีลูกคนใดสนใจทำสวนทุเรียน</p>

ข้อมูลส่วนตัว โดยสังเขป	การรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการประกอบอาชีพ	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปให้แก่ผู้อื่น
	<p>บางบำหรุ ซึ่งทำให้ได้บทเรียนจากอาชีพเกษตรกรรมมาก จากนั้นจึงมุ่งมั่นและขยายมาทำสวนทุเรียนที่เมืองนนท์ เนื่องจากถูกเวนคืนที่ดินตรงถนนปิ่นเกล้า จึงมาซื้อที่ดิน ทำสวนแถวบางกรวย</p> <p>3. ภูมิปัญญาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดภูมิปัญญา เป็นการทำสวนที่ทำสิ่งที่เรียนรู้มาจากพ่อแม่ ไม่ได้คิด อะไรที่ต่างออกไป จึงไม่มีภูมิปัญญาพิเศษ</p>	<p>2. วิธีการถ่ายทอด ได้ถ่ายทอดความรู้เรื่องการ ปลูกทุเรียนให้แก่ผู้ที่สนใจ โดยมี ผู้สนใจที่มาขอสัมภาษณ์กันมาก ทั้งมีการนำไปเผยแพร่ในเว็บไซต์ www.enonthaburi.com ข้อมูล 26 ก.พ. 2547 และสัมภาษณ์ลงใน วารสารเทคโนโลยีชาวบ้าน ปีที่ 16 ฉบับที่ 328 วันที่ 1 ก.พ. 2547 (คอลัมน์เทคโนโลยีการเกษตร : ทุเรียนดีที่เมืองนนท์) และนอกจาก จะเป็นผู้ที่รักษาสวนทุเรียนของ นนทบุรีไว้ได้แล้ว ยังมีบทบาทใน การรวมตัวอนุรักษ์สวนทุเรียนนนท์ ซึ่งเป็นโครงการในพระดำริของ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ซึ่ง จ.ส.อ. สมพงษ์ เป็นประธาน</p>

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลเจาะลึกด้านอาชีพการทำสวนทุเรียน มีอายุระหว่าง 44 –75 ปี และส่วนใหญ่ (จำนวน 11 คน) มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ สามารถนำมา วิเคราะห์ ในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ในประเด็นของการรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการประกอบอาชีพ ได้ครอบคลุมทั้งในเรื่องวิธีการรับการเรียนรู้ ผลที่ได้จากการเรียนรู้ และภูมิปัญญาหรือปัจจัยที่ก่อให้เกิด ภูมิปัญญา ส่วนประเด็นของการถ่ายทอดภูมิปัญญาไปให้แก่ผู้อื่นนั้นพบว่า มีบางรายเท่านั้นที่มีการถ่ายทอด การเรียนรู้ไปยังบุคคลอื่น แต่ส่วนใหญ่แล้วไม่ได้มีการถ่ายทอดการเรียนรู้ด้านอาชีพการทำสวนทุเรียนไปให้ ผู้อื่นแต่อย่างใด

สำหรับฝั่งกระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาชีพการทำสวนทุเรียน เฉพาะในส่วนที่เป็น วิธีการรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นไปให้แก่ผู้อื่น ปรากฏตาม ภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำสวนทุเรียนของผู้ให้ข้อมูลเจาะลึก



ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาชีพการทำสวนทุเรียน

ในการสังเคราะห์ภาพรวมของกระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาชีพการทำสวนทุเรียนนี้ คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลสำเร็จของผู้ให้ข้อมูลเจาะลึกทั้ง 15 ราย มาพิจารณาแล้วสังเคราะห์เป็นภาพรวมใน 4 ประเด็นคือ

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลเจาะลึกด้านการทำสวนทุเรียน
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการทำสวนทุเรียน
3. วิธีการรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการประกอบอาชีพ
4. การถ่ายทอดความรู้ในการประกอบอาชีพให้ผู้อื่น

โดยมีรายละเอียดของการสังเคราะห์ภาพรวมในแต่ละประเด็นดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลเจาะลึกด้านการทำสวนทุเรียน

ผู้ให้ข้อมูลเจาะลึกในการประกอบอาชีพการทำสวนทุเรียนมีทั้งหมด 15 ราย เป็นชาย 11 ราย หญิง 4 ราย ชาย 1 ใน 11 รายนั้นเป็นผู้อนุรักษ์การทำสวนทุเรียนนนทบุรี 1 ราย คือ พระพิศาลธรรมพาที เจ้าอาวาสวัด สอนแก้ว ผู้ให้ข้อมูลเจาะลึกในการประกอบอาชีพการทำสวนทุเรียนทั้งหมด มีอายุตั้งแต่ 44 ปี ถึง 75 ปี แบ่งตามกลุ่มอายุได้ดังนี้ อายุ 40-50 ปี 1 คน อายุ 50-60 ปี 1 คน อายุ 60-70 ปี 7 คน อายุ 70-80 ปี 6 คน ระดับการศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 8 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีจำนวน 1 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน และระดับ ปวช. จำนวน 1 คน และพระภิกษุ 1 รูป เป็นผู้อยู่ในพื้นที่ 6 ตำบล 4 อำเภอ ได้แก่ตำบลไทรมา ตำบลบางรักน้อย ตำบลบางกร่าง อำเภอเมือง ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด ตำบลบางเลน อำเภอบางใหญ่ และตำบลบางขุนทอง อำเภอบางกรวย ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าเป็นครอบครัวเกษตรกรทำสวนหรือทำนามาก่อน โดยเมื่อเด็ก ๆ เดินตามพ่อ แม่ ไปสวนช่วยพ่อ แม่ รดน้ำ แล้วต่อมาจึงเป็นเจ้าของสวนเอง และมีบางรายที่ไม่ได้เป็นชาวนนนทบุรีมาแต่กำเนิด แต่ก็มีภรรยาที่มีอาชีพทำสวนมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ทุกคนประกอบอาชีพในที่ดินของตนเองที่มีตั้งแต่ 2 ไร่ จนถึง 20 ไร่ และผู้ให้ข้อมูลเจาะลึกส่วนใหญ่ มีพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย มีอาชีพทำสวน

ผู้ให้ข้อมูลเจาะลึกส่วนใหญ่มีความภาคภูมิใจที่ได้มีอาชีพทำสวนทุเรียน และสามารถเลี้ยงครอบครัวมาได้ สามารถส่งเสียเลี้ยงดูบุตรหลานให้ได้เรียนเท่าที่ความสามารถจะอำนวย ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรีและทำงานรับราชการ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการทำสวนทุเรียน

ในการประกอบอาชีพนี้ ผู้ให้ข้อมูลเจาะลึกทุกคนมีที่ดินทำสวนเป็นของตนเอง ปลูกทุเรียน และไม้ผลอื่น ๆ ร่วมด้วย ในด้านการลงทุนและรายได้ ผู้ให้ข้อมูลเจาะลึกส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการลงทุน คือ การดายหญ้า สาดเลน ตัดผล และการซื้อกิ่งพันธุ์ เงินลงทุนอย่างอื่นก็เป็นค่าน้ำ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ปุ๋ยชีวภาพ

และมูลสัตว์ (มูลค่างคาว) ใช้ปุ๋ยเคมีน้อยมาก สวนทุเรียนส่วนใหญ่สามารถป้องกันน้ำท่วมครั้งสำคัญไว้ได้ แต่ต้องลงทุนทำเขื่อนกระสอบทรายกันมาก และมีแนวคิดว่าควรอนุรักษ์สวนทุเรียนนนท์ไว้ให้คนรุ่นหลังได้รู้

ผู้ให้ข้อมูลเจาะลึกจำนวน 5 ราย ได้เคยไปดูงานด้านการปลูกทุเรียนของจังหวัดอื่น ๆ เช่น จันทบุรี ระยอง นครนายก และศรีสะเกษ มี 1 ราย ที่ไปดูงานด้านเกษตรที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและได้นำวิธีการมาประยุกต์ใช้ในการทำสวนทุเรียน คือ นางไสว ทศนียเวช และเคยให้กิ่งพันธุ์ทุเรียนนนท์แก่เกษตรกรที่จังหวัดศรีสะเกษไปปลูกต่อ

วิธีการประกอบอาชีพทำสวนทุเรียน

ผู้ให้ข้อมูลเจาะลึกทุกคนกล่าวว่า การทำสวนทุเรียนนนท์มีวิธีการเฉพาะ เริ่มจากการเตรียมกิ่งพันธุ์ การยกโคก การปลูกต้นทองหลางเพื่อให้ร่มเงา และให้ปุ๋ยแก่ต้นทุเรียน การทำรางรอบโคนต้นทุเรียนเพื่อมิให้รากต้นไม้อื่นมาแย่งอาหาร การจัดรากทุเรียน ให้แผ่รอบด้านเพื่อยึดต้นให้แข็งแรง การดูแลรดน้ำอย่างเหมาะสม โดยสังเกตจากดอกที่ออก การดูแลไม่ให้มีน้ำท่วมขัง จากกรณีน้ำท่วมในบางปี การดูแลป้องกันแมลง ปลวก และกระรอกไม่ให้กัดกินต้นทุเรียน การใช้ปุ๋ยธรรมชาติมากกว่าปุ๋ยเคมี โดยการสาดเลนจากห้องร่องสวน ซึ่งมีใบทองหลางที่ตกลงไปเปื้อนอยู่เป็นปุ๋ยอย่างดี มีการคัดผลโดยสังเกตจากผลทุเรียน เป็นผลๆ โดยการป็นขึ้นไปดู เมื่อผลแก่จึงตัดลงมาที่ละลูก มิได้ตัดยกต้นหรือยกสวน เมื่อตัดทุเรียนลงมาแล้วจะมีผู้มารับซื้อถึงสวนทุเรียน บางครั้งก็มีผู้จองไว้ ส่วนมากเป็นการซื้อไปฝากผู้ใหญ่ หรือซื้อไปขายต่อมากกว่ารับประทานเอง มีบางสวนที่สามารถทำทุเรียนทวายได้ จะทำให้ได้ราคาดีมากกว่าทุเรียนปี การจำหน่ายทุเรียนคิดราคาเป็นผล ไม่ได้ชั่งน้ำหนักเหมือนทุเรียนจากจังหวัดอื่น ๆ เช่น จันทบุรี ระยอง

3. การรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการประกอบอาชีพการทำสวนทุเรียน

ผู้ให้ข้อมูลเจาะลึกส่วนใหญ่รับการเรียนรู้วิธีการทำสวนทุเรียนมาตั้งแต่เด็ก โดยการเดินตามพ่อ แม่ ไปสวนทุเรียนก่อน เพราะเป็นอาชีพของบรรพบุรุษ พ่อแม่ให้ช่วยหยิบจับ ทำให้ดูแล้วให้ลองทำเอง จนคิดว่าทำได้เองจึงปล่อยให้ทำเอง และเริ่มเรียนรู้และทำสวนได้เองเมื่ออายุประมาณ 11-16 ปี ได้แก่ นายผัน แจ่มสอน ร.ต.สมทรง อยู่พูล น.ส.จินดา โชติมูล นางลิ้นจี่ คงคำ นายศิริ ศาสตร์มูล นางไสว ทศนียเวช และนายแสง นาคนาค

ผลที่ได้จากการเรียนรู้

ผู้ให้ข้อมูลเจาะลึก ได้เรียนรู้วิธีการทำสวนทุเรียนมาตั้งแต่เป็นเด็กอายุก่อน 10 ขวบ เริ่มทำสวนได้เองเมื่ออายุ 11-12 ปี และมีสวนทุเรียนเป็นของตนเอง โดยเป็นมรดกที่พ่อ แม่ ยกให้ และทำต่อเนื่องมาเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ก็ซื้อที่ดินทำสวนเพิ่มเติม ได้แก่ นายศิริ ศาสตร์มูล ซื้อที่นาเพื่อมาทำเป็นสวน บางคนได้รับที่นามาให้ทำกินเพราะความยากจน ได้แก่ นายบุญรอด ผ่องผาด ทั้งสองคนลงมือขุดร่องสวน ยกคันสวนด้วยตนเอง และทำสวนทุเรียนเรื่อยมา การเรียนรู้การทำสวนทุเรียนส่วนใหญ่เป็นวิธีการสังเกต การลงมือทำ โดยมีพ่อ แม่ และผู้ใหญ่เป็นผู้แนะนำ โดยให้ช่วยงานตั้งแต่ยังเด็ก การเรียนรู้แบบ “ครูพักลักจำ” และ “การลองผิดลองถูก” จากประสบการณ์ที่แต่ละคนสั่งสมมาเอง โดยมีความคิดว่า “ผิดก็เป็นครู ถูกก็